

Olga-sukat

By Tuula Jämbeck

Eli isoisoäitini Olga Pekkarisen villasukkamalli

SAVONLINNAN OKL

Lankatekniikat 1 -kurssin lopputyö. Marraskuu 2000.

Historiaa

Minä olen Tuula Jämbeck ja kotoisin Kinnulasta, Keski-Suomesta. Vanhempani ovat Airi ja Esko Jämbeck, myöskin kinnusia. Isäni äiti oli Ilmi Itäniemi, entinen Jämbeck ja tyttönimeltään Pekkarinen. Häinkin oli kotoisin Kinnulasta, Niemenkylältä Syrjälän talosta. Hänen vanhempansa olivat Olga ja Immanuel Pekkarinen.

Olga Kauppinen syntyi vuonna 1897. Naimisiin hän meni Immanuel Pekkarisen eli Imman kanssa vuonna 1918 ja lapsia kertyi yhdeksän kappaletta. Lapsikatraan ja maatalan hoidon ohessa Olgalta on löytynyt aikaa myös käsitöille. Syrjälän mummu kuoli vuonna 1990, 93-vuotiaana. Siihen mennessä hänellä oli jo lapsenlapsenlapsenlapsiakin!

Ohessa lehtiartikkeli joulukuulta 1978, jolloin Olga ja Immanuel olivat olleet naimisissa 60 vuotta. Häpäpäivä oli 6.12.1918.

Neljä päivää matkasivat Olga ja Immanuel vihille

Neljä päivää oli kinnulalaisten Olga ja Immanuel Pekkarisen ajettava hevosella Kinnulasta Kannukseen ja sieltä nous-tava vielä Kokkolaan menevään junaan, ennen kuin heistä vuonna 1918 tuli vihitty aviopari. Huomenna tästä unohtumattomasta tapahtumasta tulee kulu-neeksi 60 vuotta.

Vielä terve ja pirteä Olga Pekkarinen, 81, vakuuttaa, että vaikka matka oli pitkä ja vaivaloinenkin, ei kumpikaan missään vaiheessa tullut katumapäälle. Kuusikymmenvuotisen yhteisen elämäntaipaleenkaan aikana ei yhteenmeno ole kertaakaan kaduttanut. Yhdeksän lasta he ovat saattaneet yhdessä maailmaan. Lasten ja kotitilan hoitamisessa molemmille on riittänyt yllin kyllin tekemistä.

Viime aikoina Immanuel Pekkarinen on joutunut olemaan sairaalassa useampaan otteeseen erilaisten vaivojen vuoksi ja on siellä myös huomenna timanttihääpäivänään. Tästä syystä merkkipäivää ei Syrjälässä sen kummemmin vietetä.

Olga Pekkarinen sanoo olevansa itse mitä tervein ihminen ja olleensa sairaalassa koko elämänsä aikana vain yhden päivän. Edes flunssaa hän ei saanut silloinkaan, kun joutui vuonna

1969 olemaan potkukelkkoineen hyisessä Poikkeusjärven vedessä tunnin verran.

Olga Pekkarinen vaalii mielenterveyttään pitämällä yhteyttä lapsenlapsiin ja käymällä seuroissa, kirkossa ja vanhustenkerhon tilaisuuksissa. Jotta aika ei vain tulisi pitkäksi, neuloo hän kauniskuvioisia lapasia tai lämpöisiä sukkia joillekin lapsenlapsilleen tai lapsenlapsenlapsille.

Ainakin sadat iloisella värillä kuvioidut ja oman mallin mukaan nelotut sukat ja lapset löytyy tälläkin hetkellä Pekkarisen Olga-mummon laatikoista. Ne paketoidaan vielä ennen joulua lähetettäväksi mikä mihinkin päin maailmaa, aina Ruotsiin ja jopa Amerikkaan saakka.

Aiemmin Olga Pekkarinen tunnettiin Kinnulassa myös hyvänä ompelijana. Hän kävi nuoruudessaan pari ompelukurssia ja niinpä töitä oli silloinkin riittämiin.

Ei ole juuri sellaista työtä, mitä Olga Pekkarinen ei olisi tehnyt. Hän sanoo olleensa mukana niin tukkipuiden ajossa kuin myös kaikissa maatöissä. Kos-

kaan ei ollut vapaa-ajan ongelmia.

Olga Pekkarinen muistaa nekin ajat, kun ensimmäinen auto tuli Kinnulaan. Hän oli silloin juuri rippikoulussa. Koko koulu oli jätettävä kesken, kun kaikkien oli päästävä näkemään millainen se auto oikein oli. Auto oli ihme vuosikymmeniä sitten, mutta nykyajan ihmeenä Olga Pekkarinen pitää taas sitä, että puhelimesta kuulee selvästi, puhui sitten vaikka Ruotsista tai ihan Amerikasta saakka.

Sadat parit sukkia ja lapasia odottavat lähettämistä sukulaisille ja tuttaville. Olga Pekkarisen aika kuluu mukavasti neuloen ja seuraava pitäen melkein nelivuotiaalle pojantyttärelle Tuulalle. Pekkarisilla on Tuulan lisäksi 35 lastenlasta ja 16 lastenlastenlasta.

5.12-78

Syrjälän mummun villasukat

Villan tuoksu tuo minulle mieleen joulun. Olen aina pitänyt sitä saman lailla jouluun kuuluvana tuoksuna kuten piparin tai lanttulaatikonkin herkullisia aromeja. Tänä syksynä pysähdyin miettimään miksi. Syy oli ilmeinen: Syrjälän mummun villasukat. Jokaisena jouluna pukki toi villan tuoksuisen pehmeän paketin, jossa oli sukat ja yleensä myös lapaset. Vaikka viimeisestä sukkapaketista on aikaa jo kymmenen vuotta, tuo tunne on edelleen vahva. Syrjälän mummu nukkui pois keväällä 1990, mutta joululahjasukat hän oli kerinnyt jo sillekin vuodelle tekemään.

Hauska siksak-kuviainen villasukkamalli oli Olgan oma. Samantapaisia sukkamalleja löytyy ainakin Korsnäsista ja Hiittolasta. Malli on näyttävän näköinen, mutta yllättävän helppo tehdä. Jaksan silti ihmetellä, miten Olga-mummu vielä yhdeksänkymmppisenä neuloi sukat koko suvulle. Äitini Airi neuloo myös sukat tällä mallilla ja hän neuvoi ohjeen minulle.

Syrjälän mummu ja joululahjasukat.

Olga-sukan ohjeet

Lankana käytin Novitan Seitsemän veljestä -lankaa ja puikot olivat numeroa neljä.

Luo 64 silmukkaa ja jaa ne neljälle puikolle, 16 silmukkaa kullekin. Tällä silmukkamäärällä syntyvä sukka on naisen jalkaan sopiva. Silmukoita on oltava puikolla parillinen määrä.

Neulo kaksi ensimmäistä kerrosta nurjaa. Näin saat sukkaasi kauniin reunan, joka ei rullaannu. Voit myös neuloa reunaan kaksi kerrosta helmineuletta.

Nurjien kerrosten jälkeen alkaa varsinaisen kuvion neulonta. Neulo ensimmäisen puikon kaksi ensimmäistä silmukkaa takareunoistaan oikein yhteen. Neulo viisi silmukkaa oikein, langankierto puikolle, kaksi silmukkaa oikein ja toinen langankierto. Neulo taas viisi silmukkaa oikein ja loput kaksi silmukkaa oikein yhteen. Tee näin kerros loppuun. Seuraava kerros neulotaan oikein, ilman kavennuksia tai lisäyksiä. Eli joka toisella kerroksella tehdään kavennukset ja lisäykset ja joka toisella neulotaan oikein. Näin jatketaan kunnes varsi on mukavan mittainen.

Mallisukissa on neulottu harmaalla ensin kaksi nurjaa kerrosta, sitten kymmenen kerrosta kuvioneuletta. Seuraavaksi violetilla kaksi kerrosta, harmaalla kaksi kerrosta ja violetilla kahdeksan kerrosta, taas kaksi kerrosta ensin harmaalla ja sitten violetilla. Seuraavaksi kymmenen kerrosta harmaalla ja taas violetit raidat.

Seuraavaksi neulotaan nilkkaresori. Koska sukan varsi tarvitsee kuvion takia enemmän silmukoita kuin tavallinen joustinneulevarsi, on syytä silmukkamäärää vähentää. Kun varsi on sopivan mittainen, tehdään kavennukset ilman lisäyksiä. Näin silmukoiden määrä puikolla vähenee 14:ään. Jos tämäkin tuntuu liian suurelta määrältä, voidaan neuloa vielä yksi kerros oikein ja tehdä vähennykset seuraavalla kerroksella ja näin saada silmukoiden määräksi 12 puikolle. Kavennusten jälkeen neulotaan yksi kerros oikein. Nilkkaresori neulotaan kaksi oikein ja kaksi nurin. Esimerkiksi 16 kerrosta joustinta on hyvä määrä.

Sukan teräosan voi kukin tehdä omalla tyylillään. Kantalappu kannattaa tehdä vahvistettuna. Olga-sukissa on tehty jalkapöydän päälle nurjat silmukkajonot, jotka antavat sukalle lisää joustoa ja istuvuutta. Mallisukissa nurja silmukka on neulottu toisen ja kolmannen puikon keskelle. Silmukkajono jatkuu aina kärkeen saakka. Kantapään, kiilakavennusten, terän ja kärkikavennusten ohje löytyy esimerkiksi Suomalaisesta sukkakirjasta (Mitronen, Nieminen 1980).

Mallia voi käyttää myös muihinkin neuleisiin kuin sukkiin. Itselläni on ollut äidin neuloma keltainen hame, jossa tätä mallia on hyödynnetty.

Joulun viettoa iloisella 70-luvulla.

Siksak-kuvion tekeminen onnistuu myös tasoneuleeseen. Mallia voisi käyttää esimerkiksi neulepuseroon. Langasta riippuen puserosta tulisi esimerkiksi romanttinen pitsineule tai kirjava ”hippi” –paita, johon voisi hyödyntää langanloppuja.

Pohdintoja työstä

Olga-sukan malli perustuu kavennuksiin ja lisäyksiin, jotka tehdään aina samalle kohdalle neuletta. Mallikerta käsittää vain kaksi kerrosta, varsinaisen ”kuviokerroksen” ja sileän ”välikerroksen”. Sukan varsi oli helppo ja nopea tehdä, koska mitään ohjetta ei tarvinnut seurata. Itselleni tuotti enemmän vaikeuksia tehdä siisti vahvistettu kantalappu. Muutaman puretun version jälkeen olin kantalappuun vihdoinkin tyytyväinen, mutta mielestäni vaivannäkö kannatti. Koska halusin sukistani kaikin puolin mallikelpoiset, tein kärkiin sädekavennukset. Hyvän ohjeen löysin Suomalaisesta sukkakirjasta (Mitronen, Nieminen 1980).

Lopputulokseen olen hyvin tyytyväinen. Olga-sukista tuli kauniit ja juuri sellaiset kuin halusinkin. Ne eivät ole täysin tarkka kopio alkuperäisistä Syrjälän mummun sukista, vaan mukana on omaakin kädenjälkeä.

Olga-sukan siksak-kuvio sopii tietysti sukanvarteen, mutta myös lapasiin, neulepuseroihin ja muihin neuletuotteisiin. Malli antaa haastetta jo vähän tottuneimmille neulojille, joten se soveltuu käytettäväksi yläasteen käsityöopetuksessa tai esimerkiksi kerhojen ja opistojen käsityökursseilla.